

prima instanță: Judecătoria Edineț, sediul Central (jud: C. Prisacari)
instanța de apel: Curtea de Apel Bălți (jud: Iu. Grosu, A. Garbuz, A. Ciobanu)

Î N C H E I E R E

14 aprilie 2021

mun. Chișinău

Colegiul civil, comercial și de contencios administrativ
al Curții Supreme de Justiție,

în componența:

Președintele completului, judecătorul
judecătorii

Svetlana Filincova
Dumitru Mardari
Galina Stratulat

examinând admisibilitatea recursului declarat de Natalia Grubaia, reprezentată de avocatul Ghenadie Odobescu,

în cauza civilă, la cererea de chemare în judecată depusă de Natalia Grubaia împotriva Inspectoratului de Poliție Buiucani al Direcției de Poliție al mun. Chișinău, intervenienții accesoriu Ministerul Justiției și Artur Rusu cu privire la repararea prejudiciului moral și încasarea cheltuielilor de judecată,

împotriva deciziei din 12 noiembrie 2021 a Curții de Apel Bălți,

c o n s t a t ă :

La 18 octombrie 2019, Natalia Grubaia a depus cerere de chemare în judecată împotriva Inspectoratul de Poliție Buiucani al Direcției de Poliție a mun. Chișinău și Ministerul Justiției cu privire la repararea prejudiciului moral cauzat prin contravenție și încasarea cheltuielilor de judecată.

În motivarea acțiunii a indicat că la 2 iunie 2017, în jurul orelor 14:00, Natalia Grubaia a fost sancționată cu o amendă de 1 200 de lei pentru o faptă care nici nu a săvârșit-o. Or, despre fapta imputată, reclamanta a aflat abia la data de 15 august 2017 când a primit plicul poștal trimis de executorul judecătoresc, cu indicația de a fi achitată amenda stabilită de IP Buiucani, mun. Chișinău, pentru comiterea contravenției prevăzută de art. 89 alin. (1) Cod Contravențional.

A considerat că prin fapta agentului constatatator care a întocmit ilegal și neîntemeiat procesul-verbal cu privire la contravenție din 2 iunie 2017, prin care reclamantei Natalia Grubaia i s-a imputat fapta altcuiva, fiind învinuită și sancționată pentru comiterea contravenției prevăzută de art. 89 alin. (1) Cod Contravențional, au fost încălcate un șir de prevederi, printre care art. 7, 8 alin. (1) și (2), 41 alin. (2), 375 alin. (3), 384 alin. (2) lit. b) și lit. p), 442 și 443 alin. (13) Cod Contravențional.

A mai indicat în cererea înaintată că timp de 5 ani de zile nu s-a aflat în mun. Chișinău, însă datorită neglijenței agentului constatatator, a fost confundată cu o altă persoană, fiind astfel sancționată pentru o faptă pe care n-a comis-o și la care nu are nici o atribuție.

Prin hotărârea din 30 octombrie 2017 a Judecătoriei Chișinău, sediul Buiucani a fost admisă contestația avocatului Ghenadie Odobescu în apărarea intereselor Nataliei Grubaia formulată împotriva procesului-verbal cu privire la contravenție nr. MA103 764134 din data de 2 iunie 2017 și deciziei din aceeași dată, prin care Natalia Grubaia a fost sancționată în baza art. 89 alin. (1) Cod contravențional cu amendă în mărime de 24 unități convenționale, fiind anulată decizia de sancționare pe motiv că în acțiunile reclamantei nu există faptul contravenției, fiind declarat nul și procesul-verbal cu privire la contravenție nr. MAI 03 764134 din data de 2 iunie 2017 întocmit de agentul constator Rusu Artur din cadrul Inspectoratului de Poliție Buiucani al Direcției de Poliție a mun. Chișinău. La 15 noiembrie 2017 hotărârea Judecătoriei Chișinău, sediul Buiucani a devenit definitivă.

Luând în considerație natura dreptului lezat, caracterul și gravitatea suferințelor suportate, urmare a faptului tragerii la răspundere contravențională pentru o faptă pe care n-a comis-o, consideră necesar de a-i fi acordat drept compensație morală suma de 20 000 de lei, reprezentând o satisfacție echitabilă cum indică art. 41 al Convenției Europene pentru Apărarea Drepturilor Omului a Libertăților Fundamentale, această sumă reprezentând o compensare suficientă, echitabilă și nicidecum exagerată a prejudiciului moral cauzat.

Prin încheierea instanței din data de 20 noiembrie 2019, Artur Rusu, agentul constator din cadrul IP Buiucani Direcția de Poliție a mun. Chișinău, a fost atras în calitate de intervenient accesoriu.

La 20 februarie 2020, reprezentantul reclamantei a intervenit cu o cerere de concretizare a pretențiilor prin care concretizează calitatea procesuală a participanților la proces, în concret schimbând calitatea procesuală a Ministerului Justiției în cadrul procesului civil intentat, atribuindu-i calitatea procesuală de intervenient accesoriu.

Prin hotărârea din 17 iunie 2020 a Judecătoriei Edineț, sediul Central s-a admis parțial cererea de chemare în judecată depusă de Natalia Grubaia; s-a încasat din contul Inspectoratului de Poliție Buiucani al Direcției de Poliție a mun. Chișinău în beneficiul Nataliei Grubaia suma de 1000 de lei cu titlu de prejudiciu moral și suma de 1 000 de lei, cu titlu de cheltuieli de asistență juridică suportate în prezenta cauză civilă. În rest, cerințele Nataliei Grubaia s-au respins ca neîntemeiate.

Invocând netemeinicia hotărârii primei instanțe, la 25 iunie 2020, Inspectoratul de Poliție Buiucani al Direcției de Poliție al mun. Chișinău a depus apel nemotivat împotriva hotărârii instanței de fond, iar la data de 9 septembrie 2020 a depus cerere de apel motivate, prin care a solicitat casarea hotărârii instanței de fond cu adoptarea unei noi hotărâri de respingere a acțiunii.

Prin decizia din 12 noiembrie 2020 a Curții de Apel Bălți s-a admis cererea de apel declarată de Inspectoratul de Poliție Buiucani a Direcției de Poliție al mun. Chișinău. S-a casat hotărârea din 17 iunie 2020 a Judecătoriei Edineț, sediul Central, în cauza civilă la cererea de chemare în judecată depusă de Natalia Grubaia cu emiterea unei noi hotărâri prin care cererea de chemare în judecată depusă de Natalia Grubaia s-a respins ca neîntemeiată.

Pentru a decide astfel, prin prisma art. 14, 1398 alin. (1), 1422 alin. (1) - (3), 1423 alin. (1) Cod civil, instanța de apel a considerat neîntemeiată hotărârea primei instanțe, indicând că pe parcursul examinării cauzei în instanța de fond și cea de apel, nu s-a constatat temeinicia pretențiilor înaintate de Natalia Grubaia cu privire la încasarea prejudiciului moral în urma atragerii la răspundere contravențională,

or, din procesul-verbal cu privire la contravenție întocmit în privința Nataliei Grubaia s-a stabilit că aceasta a fost recunoscută vinovată în comiterea contravenției prevăzute de art. 89 alin. (1) Cod contravențional, fiind întocmit în acest sens procesul-verbal cu privire la contravenție, prin care contravenientei i-a fost aplicată sancțiunea contravențională.

La caz, Colegiul a menționat că întocmirea procesului-verbal cu privire la contravenție constituie o modalitate legală de desfășurare a procesului contravențional, însăși pornirea procesului contravențional, întocmirea procesului-verbal cu privire la contravenție, recunoașterea persoanei în calitate de contravenient, sunt doar niște măsuri procesuale ce țin de procesul contravențional care nu încalcă drepturile persoanei și nicidecum nu cauzează aducerea a vreunui prejudiciu.

Agentul constatator la momentul depistării comiterii unei fapte care poate fi calificată drept contravenție, este obligat nemijlocit de a întreprinde toate măsurile prevăzute de Codul contravențional al RM.

Din acest motiv, nici într-un caz nu pot fi calificate drept acțiuni ilicite, deoarece îndeplinirea cu exactitate a atribuțiilor de serviciu este o îndatorire directă, motiv din care nu pot fi reținute argumentele Nataliei Grubaia precum că, agentul constatator ar fi comis careva abateri de la prevederile legale.

Conform art. 7 din Codul Contravențional, persoana poate fi sancționată numai pentru contravenția în a cărei privință este dovedită vinovăția sa, cu respectarea normelor prezentului cod.

Instanța examinând contestația Nataliei Grubaia asupra procesului-verbal cu privire la contravenție a declarat nul procesul-verbal cu privire la contravenție, reabilitându-o astfel pe intimată.

Instanța de apel a reținut că în cadrul examinării contestației, agentul constatator Artur Rusu la fel a solicitat încetarea procesului contravențional, cu declararea procesului-verbal al contravenției nul, din motiv că la întocmirea procesului verbal s-a prezentat o altă persoană cu actele Nataliei Grubaia, în privința persoanei date ulterior s-a întocmit proces-verbal cu privire la contravenție.

Totodată, Colegiul a învederat că conform alin. (2) lit. u) art. 384 Cod contravențional persoana în a cărei privință a fost pornit proces contravențional are dreptul să ceară și să primească despăgubiri pentru prejudiciul cauzat prin acțiunile sau inacțiunile ilicite ale autorității competente să constate contravenția sau să soluționeze cauza contravențională. Alin. (3¹) indică că dreptul prevăzut la alin. (2) lit. u) se oferă doar în cazul în care prin hotărâre judecătorească definitivă s-a constatat caracterul ilicit al acțiunilor sau al inacțiunilor autorității competente să constate contravenția sau să soluționeze cauza contravențională.

La caz, contravenția a fost constatată de către agentul constatator al IP Buiucani, în temeiul alin. (2) art. 400 al Codului contravențional, conform căruia sunt în drept să examineze cauze contravenționale și să aplice sancțiuni în limitele competenței: a) agentul constatator din rândul angajaților Inspectoratului Național de Patrulare și ai Inspectoratului Național de Investigații din cadrul Inspectoratului General al Poliției, precum și din rândul altor subdiviziuni subordonate Ministerului Afacerilor Interne care exercită atribuțiile poliției.

În susținerea soluției sale instanța de fond s-a bazat pe prevederile art. 1405 alin. (1) Cod civil și Legii privind modul de reparare a prejudiciului cauzat prin

acțiunile ilicite ale organului de urmărire penală, ale procuraturii și ale instanțelor de judecată nr. 1545 din 25 februarie 1998.

Reieșind din materialele cauzei, agentul constatator a întocmit procesul-verbal cu privire la contravenție nr. MAI03 764134(3120/17), conform căruia Natalia Grubaia a fost recunoscută vinovată în comiterea contravenției prevăzute de art. 89 alin. (1) Cod contravențional, proces care a fost declarant nul prin hotărârea din 30 octombrie 2017 a Judecătorei Chișinău, sediul Buiucani.

Astfel, prin prisma art. 1405 alin. (1) și art. 3 alin. (1) din Legea nr. 1545 XIII din 25 februarie 1998 cu privire la modul de reparare a prejudiciului cauzat prin acțiunile ilicite ale organelor de urmărire penală, ale procuraturii și ale instanței judecătorești, Colegiul a concluzionat că pentru ca o persoană să poată solicita încasarea prejudiciului material și moral cauzat prin acțiunile ilicite ale organului de urmărire penală, ale procuraturii și ale instanțelor de judecată urmează să fie întrunite cumulativ atât circumstanțele prevăzute de depozițiile art. 6 din Legea nr. 1545 din 25 februarie 1998 cât și cele prevăzute de dispoziția art. 3 din aceeași lege, în care sunt indicate exhaustiv cazurile de reparare a prejudiciului material și moral, normele în cauză fiind indisolubile, prin urmare aplicarea lor separat fiind inadmisibilă.

Raportând normele enunțate, prin prisma situației din speța dată, instanța de apel a remarcat că nu se găsește nici o condiție din cele enumerate la art. 3 alin. (1) din Legea nr. 1545 din 25 februarie 1998.

Or, în situația din speța dată, nu s-a constatat faptul că Natalia Grubaia a fost supus ilegal arestului contravențional, reținerii contravenționale ilegale, la fel și nici amendă contravențională nu i-a fost aplicată de către instanța de judecată, circumstanțe absolut necesare pentru solicitarea despăgubirilor materiale și morale cauzate prin acțiunile ilicite ale organului de urmărire penală, ale procuraturii și ale instanțelor de judecată, fiind indubitabil faptul că Natalia Grubaia la data de 2 iunie 2017, prin procesul-verbal cu privire la contravenție și decizia agentului constatator, a fost recunoscut vinovată de comiterea contravenției prevăzute de art. 89 alin.(1) Cod contravențional, acte care ulterior au fost recunoscute nule prin hotărârea din 30 octombrie 2017 a Judecătorei Chișinău, sediul Buiucani.

Prin prisma art. 13 alin. (1) al Legii nr. 1545 din 25 februarie 1998, Colegiul a specificat că agentul nu a acționat ilicit, or, în cadrul examinării contestației acesta a solicitat declararea nulă a procesului-verbal și a declarat că la întocmirea procesului-verbal o altă persoană a prezentat actele pe numele Nataliei Grubaia, fapt constatat ulterior și că în privința acelei persoane a fost întocmit proces-verbal cu privire la contravenție.

Prin urmare, motivul invocat de Natalia Grubaia în cererea de chemare în judecată precum că prin întocmirea procesului-verbal cu privire la contravenție și aplicarea amenzii contravenționale de către agentul constatator, i-au fost cauzate stări de nervozitate care în consecință au adus la suferințe psihice, deprimări, fapt ce în opinia sa ar impune compensări de prejudicii, nu justifică valorificarea pretențiilor sale în temeiul Legii nr. 1545 din 25 februarie 1998.

Așadar, Colegiul a găsit neîntemeiat argumentul instanței de fond prin care a fost admisă parțial cererea depusă de Grubaia Natalia.

Totodată, instanța de apel a învederat că prin prisma prevederilor legale, care reglementează răspunderea civilă delictuală (care la rândul său prevede răspunderea delicventului atât pentru prejudiciul material cauzat, cât și cel moral) persoana păgubită, care invocă suportarea unui prejudiciu moral urmare a

acțiunilor ilegale ale unei alte persoane, urmează a invoca care valori nepatrimoniale i-au fost afectate și care este legătură dintre suferințele psihice sau fizice și fapta ilegală a delicventului, cu prezentarea probelor corespunzătoare în acest sens.

La 12 ianuarie 2021 și la 22 ianuarie 2021, prin intermediul oficiului poștal, Natalia Grubaia, reprezentată de avocatul Ghenadie Odobescu, a declarat recurs, prin care a solicitat casarea integrală a deciziei instanței de apel cu pronunțarea unei noi hotărâri de admitere a acțiunii în sensul declarat.

În motivarea recursului s-a indicat că instanța de apel la examinarea cauzei nu a constatat just și a dat o apreciere incorectă situației de fapt, mai mult nu a examinat cauza sub toate aspectele și nu a stabilit cu certitudine raportul juridic litigios, circumstanțele de fapt caracteristice raportului juridic.

Totodată, s-au invocat aceleași argumente și circumstanțe factologice care au fost invocate pe parcursul examinării cauzei în instanțele ierarhic inferioare, cărora le-a fost dată apreciere, redând conținutul prevederilor normelor legale, dar fără a demonstra prin careva probe, încălcarea sau aplicarea eronată de către instanțele de judecată a normelor legale aplicabile speței.

În contextul prevederilor art. 434 alin. (1) Cod de procedură civilă, recursul se declară în termen de 2 luni de la data comunicării hotărârii sau a deciziei integrale, dacă legea nu prevede altfel.

Curtea de Apel Bălți a pronunțat decizia contestată la 12 noiembrie 2020 și a expediat-o participanților la proces la 14 ianuarie 2021 (f.d. 245, Vol. I), astfel, recursul declarat la 12 ianuarie 2021 și 22 ianuarie 2021, este în termen.

În conformitate cu art. 439 alin. (2) și (3) din Codul de procedură civilă, după parvenirea dosarului, un complet din 3 judecători decide asupra admisibilității recursului, dispune expedierea copieii de pe recurs intimatului, cu înștiințarea despre necesitatea depunerii obligatorii a referinței timp de o lună de la data primirii acesteia.

Judecătorul raportor verifică încadrarea în prevederile legii a temeiurilor invocate în recurs și face un raport verbal în fața completului de judecată instituit în conformitate cu alin. (2).

Prin prisma art. 439 alin. (2) din Codul de procedură civilă, la 3 martie 2021 instanța de recurs a comunicat intimaților recursul, informând despre necesitatea depunerii referinței (f.d. 24, Vol. II).

La 12 martie 2021, prin intermediul oficiului poștal, IP Buiucani a depus referință, prin care a solicitat respingerea recursului cu menținerea deciziei instanței de apel.

Examinând temeiurile recursului declarat de Natalia Grubaia, reprezentată de avocatul Ghenadie Odobescu, completul Colegiului civil, comercial și de contencios administrativ al Curții Supreme de Justiție consideră recursul ca inadmisibil din următoarele considerente.

În conformitate cu art. 432 alin. (1) Cod de procedură civilă, părțile și alți participanți la proces sunt în drept să declare recurs în cazul în care se invocă încălcarea esențială sau aplicarea eronată a normelor de drept material sau a normelor de drept procedural.

Alineatele (2) și (3) ale aceluiași articol prevăd exhaustiv cazurile în care se consideră că normele de drept material sau de drept procedural au fost încălcate sau aplicate eronat, iar alin. (4) stabilește că săvârșirea altor încălcări decât cele indicate la alin. (3) constituie temei de declarare a recursului doar în cazul și în

măsura în care acestea au dus sau ar fi putut duce la soluționarea greșită a cauzei sau în cazul în care instanța de recurs consideră că aprecierea probelor de către instanța judecătorească a fost arbitrară, sau în cazul în care erorile comise au dus la încălcarea drepturilor și libertăților fundamentale ale omului.

Conform prevederilor art. 433 lit. a) Cod de procedură civilă, cererea de recurs se consideră inadmisibilă în cazul în care recursul nu se încadrează în temeiurile prevăzute la art. 432 alin. (2), (3) și (4) Cod de procedură civilă.

Completul Colegiului civil, comercial și de contencios administrativ al Curții Supreme de Justiție consideră că recursul declarat de Natalia Grubaia, reprezentată de avocatul Ghenadie Odobescu, nu se încadrează în temeiurile prevăzute la art. 432 alin. (2), (3) și (4) Cod de procedură civilă.

Astfel, argumentele invocate în recursul declarat se referă la dezacordul recurenteii cu soluția pronunțată de către instanța de apel, însă nu relevă încălcarea esențială sau aplicarea eronată a normelor de drept material, respectiv nu constituie temei de casare a deciziei contestate.

Totodată, completul Colegiului civil, comercial și de contencios administrativ al Curții Supreme de Justiție reține că recursul exercitat conform secțiunii II-a are caracter devolutiv numai asupra problemelor de drept material și procedural, verificându-se doar legalitatea deciziei, dar nu și temeinicia ei în fapt.

În acest context, completul Colegiului civil, comercial și de contencios administrativ al Curții Supreme de Justiție reiterează și faptul că procedura admisibilității constă în verificarea faptului, dacă motivele invocate în recurs se încadrează în cele prevăzute în art. 432, alin. (2), (3) și (4) Cod de procedură civilă.

În această ordine de idei, completul Colegiului precizează că, în contextul normelor procedurale din Secțiunea a II-a, Capitolul XXXVIII Cod de procedură civilă, instanța de recurs nu verifică modul de apreciere a probelor de către instanțele de fond și de apel. Forța atribuită unei probe sau alteia, coraportul dintre probe, suficiența probelor și concluziile făcute în urma probațiunii sunt în afara controlului instanței de recurs.

Prin prisma art. 432 alin. (4) Cod de procedură civilă, instanța de recurs poate interveni în materia probațiunii doar sub aspect procedural și anume dacă se invocă că instanța de apel a apreciat în mod arbitrar probele, încălcând în mod flagrant regulile de apreciere a probelor stabilite în art. 130 Cod de procedură civilă, însă, din recursul declarat nu rezultă argumentul privind încălcarea flagrantă a regulilor de apreciere a probelor.

În acest sens, Curtea Europeană a Drepturilor Omului a relevat în jurisprudența sa constantă, rezultând din prevederile art. 6 § 1 al Convenției Europene pentru Apărarea Drepturilor Omului și a Libertăților Fundamentale, că nu se impune motivarea în detaliu a unei decizii prin care o instanță de recurs, întemeindu-se pe dispoziții legale specifice, respinge recursul declarat împotriva sentinței pronunțate de o instanță inferioară, ca fiind lipsit de șanse de succes (cauza Rebai și alții contra Franței, Comisia Europeană a Drepturilor Omului, 25 februarie 1995, nr.26561/1995).

În circumstanțele menționate, completul Colegiului civil, comercial și de contencios administrativ al Curții Supreme de Justiție ajunge la concluzia de a recunoaște recursul declarat de Natalia Grubaia, reprezentată de avocatul Ghenadie Odobescu, ca fiind inadmisibil.

În conformitate cu art. 433 lit. a), 440 alin. (1) Cod de procedură civilă, completul Colegiului civil, comercial și de contencios administrativ al Curții Supreme de Justiție

d i s p u n e :

Se consideră inadmisibil recursul declarat de Natalia Grubaia, reprezentată de avocatul Ghenadie Odobescu, împotriva deciziei din 12 noiembrie 2020 a Curții de Apel Bălți.

Încheierea este irevocabilă.

Președintele completului,
judecătorul

Svetlana Filincova

judecătorii

Dumitru Mardari

Galina Stratulat